KEMILÄINEN
KEMIN KAUPUNGIN TIEDOTUSLEHTI
3/2019

Muovi kiertoon kotipihan astiasta

Paluumuuttaja näkee joskus selvemmin. Heikki Taanilasta tuli muutamassa kuukaudessa muovimies.

SIVUT 12–13

150 KEMI 2019

Kuva: Pentti Korpela

KEMIN KAUPUNGIN TIEDOTUSLEHTI
3/2019

Julkaisija:	Kemin kaupunki
Päätoimittaja:	Jukka Vilén
Toimitus:	Taina Alajärvi, Outi Hyvönen, Tanja Kavasvuo, Eija Kinnunen, Teija Laurinolli, Heli Oittinen, Kati Tervo
Sähköposti:	toimitus.kemilainen@kemi.fi
Julkaisupäivä:	16.10.2019
Painosmäärä:	18 000 kpl
Kansikuva:	Nina Susi
Taitto:	Kemin kaupungin viestintä, Teija Laurinolli
Paperi:	UPM Finesse silk 115 g
Paino:	Arkmedia

ISSN 1799-876X

SISÄLLYS

Nuorissa on todellakin tulevaisuus, myös meillä
Pääkirjoitus pohtii vihreää ja kestävää Kemiä 4

Ruma Kemi -kysely tuotti pysyviä parannuksia
Kimara nurin, uutta aitaa kentän ympärille 6–7

Erilainen koulupäivä vihreässä oppimiskahvilassa
Karihaaran kasiluokkalaisten ajatuksia 8–9

Ilmastonmuutos vaikuttaa nuorten tulevaisuuteen
Lukiolaisten toimittama aukeama 10–11

Muovipakkausten lähikeräys vauhdittui kokeilun avulla
Asiakkaiden määrä kasvaa koko ajan 12–13

Lahjan Paikka on täysin gluteeniton myymälä
Vastaavia on Suomessa erittäin harvassa 14

Kemi kasvoi kerrostalojen kaupungiksi 1960-luvulla
Onneksi vanhoja puutalojakin on säästynyt 15

Vauvojen värikylpyjä, sarjakuvia ja lauantain taidepajoja
Kemin Lastenkulttuurikeskus on helmi 16–17

Taiteiden yö 26. lokakuuta ja liuta muita tapahtumia
Koosteessa otos syksyn tarjonnasta 18–19

You can get a container for plastic packaging waste near your home
Briefly in English also other topics of this issue 20

Kuva: Nina Susi

Hyvikkiruoka on kemiläinen nimitys hyödynnetylle hävikille. Aiheesta keskustelemassa Saana Saari, Ida-Linda Koivuaho, Jenita Kilpeläinen, Silja Slotte, Matias Ruonavaara ja Enni Ruotsalainen.

Kuva: Nina Susi

Kuva: Nina Susi

Lastenkulttuurikeskuksen työntekijät Outi Hyvönen (vas.) ja Sanna Lemiläinen.

Taustakuva: Pentti Korpela

PÄÄKIRJOITUS

Vihreä ja kestävä Kemi 150 kaikille – nuoret keskiössä

Olemme viettäneet kuluvana vuonna Kemin kaupungin 150-vuotisjuhlaa monin eri tavoin. Lukuisat kemiläiset toimijat ovat esitelleet osaamistaan osana juhlavuotta.

Vihreä ja kestävä Kemi on yksi viime vuonna hyväksytyn uuden kaupunkistrategiamme peruspilareita. Kaupunki haluaa haastaa itsensä ja kuntalaiset entistä kestävämpään ja viisaampaan resurssien käyttöön sekä siten myös ilmastotalkoisiin hiilijalanjälkiämme pienentämällä.

Konkreettinen työ on lähtenyt hyvin käyntiin, sillä kaupunki vastaanotti syntymäpäivänään 5. maaliskuuta ensimmäisenä mannersuomalaisena kuntana ISO 14001:2015 -ympäristösertifikaatin. Halusimme asettaa riman korkealle ja päästä vahvasti käsiksi resurssiviisauteen jatkuvan parantamisen ja tavoitteellisuuden kautta.

Uskomme vakaasti, että ympäristötyötä ja taloudellisuuden toimeliaisuuden kasvua voidaan yhdistää kestävällä tavalla Kemin tulevan elinvoiman hyväksi. Kaupungin aikeet on otettu niin kaupunkilaisten, vieraiden kuin henkilöstönkin osalta hyvin vastaan. Olemme oikealla tiellä, vaikkakin vasta polun alkupäässä.

Toivottavasti kaupungin kehitystä vauhdittaa lähivuosina roimasti myös Metsä Fibren suunnittelema 1,5 miljardin euron biotuotetehdas. Hanke avaisi aivan uuden ekosysteemimahdollisuuden vihreään talouteen muun muassa kiertotaloutta ja energiatehokkuutta kehittämällä.

Kemin nuoriso järjesti kevättalvella näyttävän ja hienon positiivisen provokaation ilmastoasioiden tärkeyttä esiin tuoden. Nuorisoako ei muka kiinnosta oma tulevaisuutensa ja ympäristön tila? Vastausta ei tarvinne enää paljonkaan arvuutella.

Päättäjät saivat ilmastomarssiin osallistuneilta nuorilta roppakaupalla hyviä ohjeita ympäristötyöhön. Iloksemme monia samansuuntaisia kehitysaihioita on jo ollutkin jalalla Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeen tiimoilta. Nuorisossa on siis todellakin tulevaisuus – tässäkin asiassa.

Syysterveisin,

Tero Nissinen
kaupunginjohtaja

Kuva: Nina Susi

Jos arki käy ylivoimaiseksi, lapsiperhe saa tukea kotiin

Uupumusta, sairastuminen tai onnettomuus? Monikkoperhe tai vaikeutunut raskaus? Vaikeuksia järjestää hoitajaa välttämättömän asiointikäynnin ajaksi? Lapsiperheille on tarjolla edullista apua ja tukea kaupungin kotipalvelussa.

Palvelunohjaajalle voi soittaa arkisin kello 7–14 numeroon 050 406 2137.

Lisätietoja:
www.kemi.fi/kotipalvelu/lapsiperheet.

Hoiva-avustajaksi oppisopimuksella, hae nyt!

Kemin kaupunki hakee kotihoitoon vakituiseen työsuhteeseen hoiva-avustajia, jotka koulutetaan tehtäviinsä oppisopimuksella. Hakuaika päättyy 25. lokakuuta. Koulutus alkaa 7. tammikuuta.

Hoiva-avustaja tekee kokoaikaista päivätyötä, avustaa vanhuksia yhdessä hoitohenkilöstön kanssa. Omaa autoa työssä ei tarvita, mutta ajokortista on etua.

Hakulinkki löytyy Lappian koulutuskalenterista. Opiskelija voi halutessaan jatkaa oppisopimuksella opiskelua lähihoitajan tutkintoon saakka.

Oikaisu

Kemiläinen-lehden viime toukokuussa julkaistussa numerossa 2/2019 oli nimivirhe. Sivun 11 kuvassa Sea Lapland Day Spassa meikattiin arvontavoittajaa. Meikkaaja on Silja Alapartanen. Kuvatekstiin oli lipsahtanut väärä nimi.

Kuva: Onni Wiljami

Kuvassa yksi 150 Festin esiintyjistä, Meri-Lapin jousikvartetti. Vasemmalta Matti Mietola (alttoviulu), Olli-Pekka Kajasviita (sello), Juhana Inkinen (2. viulu), ja) Iida Zelenski (1. viulu).

150 Fest kaikelle kansalle Tervahallissa, tervetuloa!

Kemiläistä ja merilappilaista musiikin osaamista isolla tarjottimella! Kannattaa suunnata lauantaina 16. marraskuuta Tervahalliin kello 15–23.

150 Festissä lavalle nousevat muun muassa lastenmusiikkiorkesteri Ammuu, Kemi Factorin bändejä, Meri-Lapin jousikvartetti, Kemin kaupunginorkesteri, Men in Black, Taiska, Jon Säkkinen, Mikko Sorri, Eveliina Halme, Juhana Inkinen ja monta muuta. Kello 21 alkavat tanssit.

Liput:
Peruslippu 33 e ja eläkeläinen/työtön 28 e.
Kemiläisten kortilla 23/18 e.
Lapset ja nuoret alle 18 v. 8 e.
Ammuu-konserttiin lippu 8 e kaikenikäisille.

Myynnissä teatterin lippukassalla, lippu.fi ja ovella klo 14-19

Meri-Lapin jousikvartetin syyskauden ohjelmistossa on lisäksi vielä *Bachia kynttilänvalossa* (Peurasaaren kappeli la 2.11. kello 16) sekä *Ranskalaisen musiikin ilta* (Rytikarin työväentalo ke 6.11. kello 19).

Kaupunginorkesteri tuo Kemiin yhteistyössä Uuden Musiikin Lokakuun kanssa *Suomalaisen laulun illan*. Konsertti alkaa kulttuurikeskuksen isossa auditoriossa ma 21.10. kello 19.

Toinen vierailukonsertti on Paattionlehdon kappelissa tiistaina 10.12. kello 19 alkava *Christmas Jazz*. Esiintyjät ovat Mariah Hortans (laulu) ja Mathias Sandberg (kitara).

Lisätietoja:
www.keminkaupunginorkesteri.fi.

KEMIN KAUPUNGIN NUMEROITA

Puhelinvaihde	(016) 259 111
Kemin Energia ja Vesi Oy	
• Sähköviat	020 366 040
• Vesiviat	020 690 141
• Lämpöviat	040 511 5722
Lääkärien ja sairaanhoitajien vastaanotot arkisin klo 8–16	(016) 259 705
Hammashoitolat, ajanvaraus	(016) 259 769
Kemin kaupungin sosiaalitoimiston palveluohjaus ma, ke, pe 12–15	050 370 7951
Sosiaalipäivystys lastensuojeluasioissa ja äkillisessä kriisissä	0400 291 141

Kaupungin työntekijöiden sähköpostiosoitteet *etunimi.sukunimi@kemi.fi* paitsi kouluissa *@edukemi.fi*.

Asemakadun ja Pohjoisrantakadun kulmaus kaunistuu syksyn aikana. Rumat näkymät jäävät suurten julistetaulujen taakse. Kuvassa näkyy monta kaupungin toimintoa: kaupungintalo, teatterin valomainos sekä Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeen kasvisravinto-ohjaaja Tarja Sipilä matkalla noutamaan hävikkiruokaa marketista.

TEKSTI **TEIJA LAURINOLLI** | KUVAT NINA SUSI

Kimara nurin ja aitaa pystyyn

Ruma Kemi -kysely oli ennakkoluuloton idea ja tuotti pysyviä parannuksia.

Syväkankaalta Ouluntien varrelta puuttuu nyt jotain, jota kaupunkilaiset tuskin kaipaavat.

Ravintola Kimara on jyrätty nurin kesän aikana.

Tasoitettu ja siistitty tontti näyttää siltä, ettei siinä ole rähjääntynyttä ja vaaralliseksikin käynyttä rakennusta koskaan ollutkaan.

– Tämä on hyvää aluetta. Kimaran tontin vieressä on urheiluseura FC Kemin kerhotalo ja vastapäätä vanha Toijärven urheilukenttä. Kaupunkisuunnittelun tehtäväksi on annettu pohtia tontin ja kentän kokonaisuutta, kertovat tekninen johtaja **Mika Grönvall** ja kaupungingeodeetti **Paulus Rantajärvi**.

KEMIN kaupungin teknisessä toimessa syntyi ennakkoluuloton idea elokuussa 2017: Järjestetään Ruma Kemi -kysely! Sitä varten avattiin oma sähköpostiosoitekin.

Kaupunkilaiset saivat lähettää ehdotuksia ja kuvia kohteista, jotka näyttävät ikäviltä ja joita voisi kohentaa.

Kansalaisten silmää hiersi 37 näkymää. Rumimmaksi niistä nousi äänestyksessä ylivoimaisesti Kimara.

Toiseksi eniten inhoääniä keräsi Sauvosaaren urheilukentän elämää nähnyt puuaita. Kolmanneksi sijoittui autokorjaamorakennus Etelärantakadun ja Valtakadun risteyksessä.

Sijoille 4–6 yltäneille Kenkä-Keskuksen ja yhteiskoulun rakennuksille sekä linja-autoasemalle ympäristöineen kaupunki ei voi suoranaisesti tehdä mitään. Keskimmäinen on suojeltu, kaksi muuta yksityisomistuksessa.

JOSKUS ratkaisu yksityisen omistajan kanssa syntyy neuvottelemalla – kunhan tämä ensin löytyy.

Kimaran tapaus oli erityisen kimurantti, koska kiinteistön vuokra- ja omistussuhteet ja jopa rakennuslupa-asiat olivat harvinaisen sekavat. Ruotsista lopulta löytynyt omistaja ei ollut edes täysin varma, että omistaa rakennuksen.

Tapaus ratkesi kahden vuoden puserruksen jälkeen siten, että kaupunki sai rakennuksen veloituksetta omistukseensa ja vastasi purkukuluista.

Pohjoisranta- ja Asemakatujen risteyksessä sijaitsevan Hartikaisen korjaamon (7. Ruma Kemi -äänestyksessä) omistajaa ei tarvinnut kaukaa hakea.

Ratkaisuun on päästy tässäkin kohteessa. Kaupunki piilottaa ruman näkymän suurten, komeiden julistetaulujen taakse.

Etelärantakadun korjaamo puolestaan on enää muisto vain. Rakennuksen ja maapohjan ostanut Rakennusliike M. Kurtti pääsi kesällä purkutöihin.

SAUVOSAAREN kentän aita on uusittu vanhan mallin mukaan, samanlaiseksi kuin alkuperäinen.

– Noin 400-metrinen aita oli 50 vuotta vanha. Kemin Satama maksoi tarvikkeet, kaupunki työn, Mika Grönvall kertoo.

– Korjaus aloitettiin viime vuonna Urheilukadun osuudesta. Tänä syksynä on rakennettu uusi aita uimahallin puoleiseen päätyyn.

Parhaillaan kaupunki kohentaa aidantakaista aluetta, jota kansalaiset eivät nostaneet Ruma Kemi -kampanjassa silmätikuksi. Sauvosaaren yleisurheilukentän peruskorjaus alkoi elokuun alussa.

Kaupunki on muuten lähestynyt myös Kenkä-Keskuksen luhistuneen puutaloröttelön ja liiketontin omistajaa.

Keskeisellä paikalla Sauvosaarenkadun ja Keskuspuistokadun kulmauksessa sijaitsevat rakennukset rumentavat yhä kaupunkikuvaa.

Sauvosaaren yleisurheilukentän aitaan kestää nyt nojailla Urheilukadulla ja tietenkin myös uimahallin puoleisessa päädyssä. Tekninen johtaja Mika Grönvall (vas.) ja kaupungingeodeetti Paulus Rantajärvi ovat tyytyväisiä..

Kimara on enää muisto vain. Rakennus on purettu, tontti tasoitettu. Kaupunkisuunnittelussa pohditaan parhaillaan tontin ja Ouluntien toisella puolella sijaitsevan Toijärven kentän kokonaisuutta.

Salme ja Erkki Korkee kaipaavat oikeiden tanssien lisäksi pariskuntia mukaan toimintaan.

Ikäihmisten päivä-toimintaa

TEKSTI JA KUVA **TAINA ALAJÄRVI**

Kun tulen paikalle, hoitaja lukee ääneen juuri pelatun pelin tuloksia. Maanantain ryhmässä on kuusi ikäihmistä. Mukaan mahtuisi lisää, kertoo **Arja Risto** ikäihmisten päivätoimintayksiköstä. Työntekijöitä on kaksi jokaisena toimintapäivänä, asiakkaita viikon aikana on tällä hetkellä 28, mukaan mahtuisi ainakin 35.

Päivätoiminta oli aiemmin keskustassa, nyt suuremmisssa tiloissa Oklaholmankatu 22 E:ssä. Ruokailutilan ja olohuoneen lisäksi tiloissa on lepohuoneita, joissa voi pötkötellä lounaan jälkeen tai muutoinkin, jos siltä tuntuu.

Päivätoiminta on tarkoitettu kotona asumisen tueksi ikäihmisille, kotihoitopalvelujen lisäksi tai vaikka omaishoidettavalle. Oklaholmankadulla toimintaa on arkisin kello 10–15, asiakkaat käyvät kerran tai kaksi kertaa viikossa.

Päivään kuuluu pelejä, askastelua, leipomista, kesällä ulkoilua ja kaikkea mitä voidaan porukalla tehdä kahvittelun ja lounaan lisäksi. Pelkästään jo toisten ihmisten kanssa juttelu, muiden tapaaminen on todella tärkeää.

Toiminta maksaa 15 euroa päivältä. Lisäksi asiakkaalle tulee maksettavaksi palveluliikenteen kyyti Oklaholmankadulle ja takaisin kotiin. Myös omalla kyydillä voi toki tulla.

Koska paikkoja on rajoitetusti, päivätoimintaan haetaan mukaan hakemuksella. Hakemuksia ja lisätietoa saa soittamalla ikäihmisten palveluneuvontaan puh. 016 259 552 arkisin kello 9–13.

Saana Saari, Ida-Linda Koivuaho, Jenita Kilpeläinen, Silja Slotte, Matias Ruonavaara ja Enni Ruotsalainen (alhaalla) pohtivat, miten voivat itse vaikuttaa muovin käytön vähentämiseen.

TEKSTI HELI OITTINEN | KUVAT NINA SUSI

Vihreä ja kestävä koulupäivä

Karihaaran koulun oppimiskahvilassa nuoret tarjoilevat ajatuksia ja ideoita ympäristöystävällisempään tulevaisuuteen.

Kun Karihaaran koulun kello soi välitunnin päättymisen merkiksi, joukko koulun kahdeksasluokkalaisia siirtyy liikuntasaliin osallistuakseen Vihreä ja Kestävä Kemi -hankkeen oppimiskahvilaan.
Hankkeen projektipäällikkö **Eija Kinnunen** alkaa tottuneesti kertoa aiheesta. Karihaaran yläkoululaiset pääsevät Kemin peruskouluista ensimmäisinä tutustumaan Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeeseen oppimiskahvilan muodossa.
Salin keskelle on aseteltu viisi pöytää, joista jokaisessa on oma ympäristöaiheinen teemansa.
Teemat käsittelevät ruokahävikin vähentämistä, energian ja veden säästämistä, vähäpäästöisempää liikkumista, lajittelua sekä muovijätteen vähentämistä ja kierrätyksen lisäämistä.
Hanketyöntekijä **Sari Moisanen** jakaa oppilaat pöytiin ja ohjeistaa kirjuria kirjaamaan kaikki ideat paperille, myös ne mahdottomalta tuntuvat.
Vähitellen ryhmissä alkaa käydä tasainen keskustelu.

Karihaaran koulun oppilaat Leevi Karinti, Otso Kolehmainen ja Ida-Linda Koivuaho kierrättävät.

Ensimmäisessä pöydässä mietitään mahdollisuuksia muovin vähentämiseen. Nuoret kertovat, että ilmastonmuutos kyllä huolestuttaa.
Valtaosa tuotteista myydään edelleen muoviin pakattuina, joten päävastuu muovin vähentämisestä on tuotteen valmistajilla, huomauttaa **Saana Saari**.
Toki omalla ostokäyttäytymiselläkin voi vaikuttaa.
Koulussa kierrätystä opetellaan lähinnä kotitaloustunneilla, mutta kerran tai kahdesti vuodessa oppilaat siivoavat myös koulun lähialueita roskista.
Roskia löytyy paljon, ja ”vaikka minkälaisia”. **Ida-Linda Koivuaho**, **Leevi Karinti** ja **Otso Kolehmainen** miettivät, ettei kierrättäminen ole oikeastaan vaivalloista. Kotona kierrätetään lähes kaikkea.
Tilaisuuden päätyttyä projektipäällikkö Eija Kinnunen hymyilee leveästi, oppimiskahvila onnistui hyvin.
Kun oppilaat poistuvat salista, viimeisen takin selässä lukee: ”Take care of the world and the world will take care of you”.

OPPIMISKAHVILA ELI LEARNING CAFÉ

Oppimiskahvila on keskusteluun perustuva oppimismenetelmä.

Menetelmässä osallistujat jaetaan pöytiin, joista jokaisessa keskustellaan samasta teemasta eri näkökulmasta.

Jokaisessa pöydässä on kirjuri, joka kirjaa keskustelun tulokset paperille.

Keskustelulle on asetettu aikaraja, jonka jälkeen osallistujat vaihtavat pöytää.

Lopuksi keskustelujen tulokset voidaan käydä yhdessä läpi.

Vihreä malli kaikkeen

Vihreä ja kestävä Kemi –toimintamallia lähdettiin toteuttamaan joulukuussa 2017, kun Kemin kaupunginvaltuusto hyväksyi vihreät arvot ja kestävän kehityksen osaksi uutta kaupunkistrategiaa. Varsinainen hanke alkoi 1. kesäkuuta 2018 ja jatkuu vuoden 2020 loppuun asti.
Hanke on Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) rahoittama, ja hankkeen tavoitteena on tuoda vihreä ajatusmalli osaksi kaikkea kaupungin toimintaa. Hanke toteuttaa muun muassa Yhdistyneiden kansakuntien YK:n kestävän kehityksen periaatteita ja sitoumus2050.fi -osoitteessa annettua yhteiskuntasitoumusta muovin määrän vähentämiseksi.

Sertifikaatti velvoittaa jatkuvaan kehitykseen

Maaliskuussa 2019 Kemin kaupungille myönnettiin ISO 14001:2015 -ympäristösertifikaatti toisena kuntana Suomessa.
Sertifikaatti velvoittaa toiminnan jatkuvaan parantamiseen ja kehittämiseen entistä ympäristöystävällisemmän kaupungin rakentamiseksi.
Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeessa työskentelee kokoaikaisesti kaksi työntekijää, projektipäällikkö **Eija Kinnunen** ja hanketyöntekijä **Sari Moisanen**.

KOLUMNI

Jokainen suomalainen ei voi olla kasvissyöjä

Ilmastonmuutos, sana, joka on jokaisen huulilla ja katastrofi, joka uhkaa erityisesti tulevia sukupolvia. Yksi ratkaisu on löytynyt, ja monet meistä uskovat siihen: lopetetaan tai ainakin vähennetään lihansyöntiä. Asia ei kuitenkaan ole näin mustavalkoinen.

Lihansyönnin lopettaminen on keino, joka varmasti vaikuttaa ilmastoon, mutta se ei ole yksinään kovin tehokas tapa ratkaista ongelmaa. Tätä tehokkaampi ja meille useimmille varmasti helpompikin tapa, olisi lisätä kasvisruokaa, suosia kotimaisia ja lähellä tuotettuja raaka-aineita ja ainoastaan vähentää liharuuan määrää. Puhumattakaan kaikista niistä ongelmista, jotka voisivat seurata, kun lihansyönti lopetettaisiin kokonaan.

Jos jokainen suomalainen juuri tällä sekunnilla päättäisi lopettaa lihansyönnin, olisivat seuraukset merkittäviä. Mitä tekisimme kaikille niille eläimille, jotka juuri olivat kasvamassa juuri meitä varten? Kun teurastamoissa painettaisiin hätä seis -nappia, tulisivat kaikki meitä varten kasvatetut kananpojat surullisiksi. Kaupoissa tulisi pula lihankorvikkeista, kun kaikki yhtäkkiä tarvitsisivat niitä. Entä onko kukaan miettinyt niitä ilmastopäästöjä, joita lisääntynyt palkokasvien, pähkinöiden ja soijan kuljetus tänne kaukaiseen Suomeen tuottaisi?

Suomessa kasvatetaan paljon esimerkiksi kurkkua ja tomaattia kasvihuoneissa. Jos lopettaisimme lihansyönnin, kasvihuonetuotannon määrä kasvaisi. Tilanne ei ole aivan ihanteellinen, koska ei kasvihuoneissa kasvattaminenkaan ole aivan päästötöntä. Miettikää kasvihuoneiden energiankulutusta, varsinkin talviaikaan, sekä vesimäärää, joka menee kasvipalstojen kastelemiseen. Kasviksissa on myös vähemmän kaloreita, joten sen energiamäärän saavuttamiseksi, jonka ennen olisi saanut annoksesta lihaa, tulisi syödä lähemmäs kaksi annosta salaattia.

Jos me kaikki suomalaiset alkaisimme kasvissyöjiksi ilmaston takia, tulisi meidän pääsääntöisesti hyödyntää oman maan antimia. Tämä tarkoittaisi siis sitä, että söisimme pääsääntöisesti perunaa, porkkanaa ja lanttua. Toki Suomessa kasvaa muitakin kasviksia, mutta parhaiten täällä kasvavat juuri juurekset. Emme siis voi ruveta suurkuluttamaan muualta tuotavia ruoka-aineita, esimerkiksi soijaa ja suurinta osaa palkokasveista.

Aina ei ole ollut yhtä hyviä mahdollisuuksia olla kasvissyöjä kuin tänä päivänä on. Eivätkä ihmiset ole oikeastaan koskaan olleet pelkästään kasvinsyöjiä. Jopa metsästäjä-keräilijöiden aikaan kasvien ja marjojen rinnalla syötiin lihaa. Kun siitä siirryttiin maanviljelyyn, oli päivittäisen puuron ja leivän rinnalla lihaa aina silloin, kun sitä oli saatavilla. Toisaalta tuolloin meillä ei vielä ollut ilmastokatastrofia näköpiirissämme, joten lihansyönnistä ei tarvinnut olla huolissaan.

Väitänkin, että lihansyönnin vähentäminen, kasvisten lisääminen ja kotimaisen lähiruuan suosiminen olisi parempi vaihtoehto, kuin kokonaan lihasta luopuminen. Näillä keinoilla me autamme myös ilmastoa parhaiten. Me voisimme esimerkiksi täällä Kemissä suosia kemiläisiä tai muualla Meri-Lapissa tuotettuja tuotteita.

Pitää kuitenkin muistaa, että lihansyönnin lopettaminen ei ole ainoa keino vaikuttaa ilmastonmuutokseen. Hyviä keinoja, joita jo toteutetaan, ovat esimerkiksi kierrätys sekä muovinkäytön ja yksilöautoilun vähentäminen.

Lilja Ylitalo
lukiolainen

Lukiolaise ilmaston p

TEKSTI IIDA VAHTOLA | KUVA TEIJA LAURIN

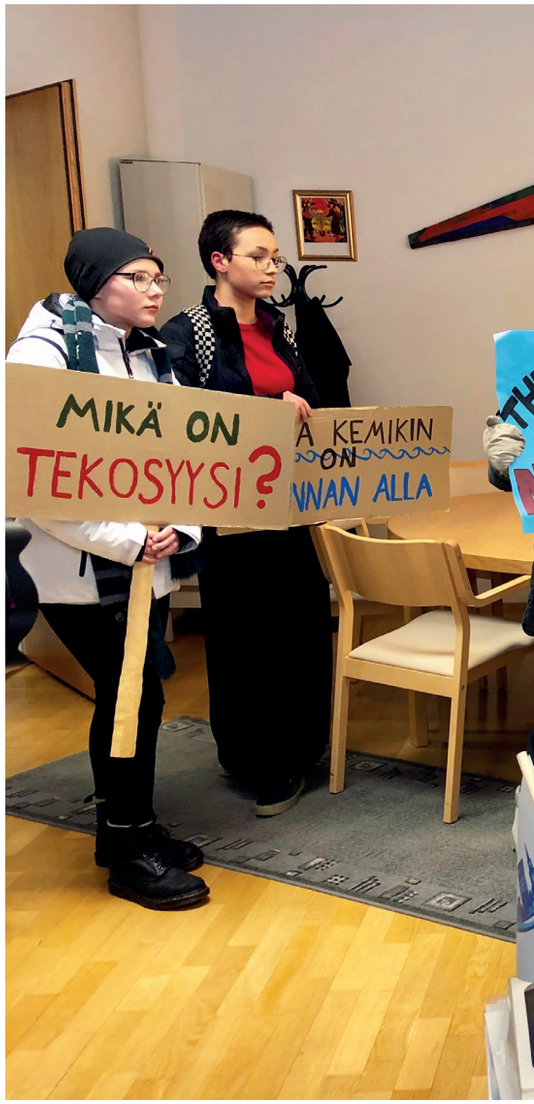

Kansainväliseen ilmastolakkoon osallistui 15. maaliskuuta runsaast
Vilja Kärkkäinen, Ante Saari, Inari Alanne ja Anni Oikarinen. Kaup

Mielenilmaukset ja työpajat ovat loistavia paikkoja saada lukiolaisten ääni kuuluviin.

et yhteisellä asialla puolesta

NOLLI

ti myös kemiläisiä koululaisia. Nelihenkinen ryhmä kävi kaupunginjohtaja Tero Nissisen pakeilla. Nissisen huoneessa vasemmalta unginjohtaja lupasi vaikuttaa nuorten toiveisiin: parempaa julkista liikennettä ja kierrätystä, ympäristöystävällisempää kouluruokaa.

Kemin lukiolaiset ovat nykyisin erittäin kiinnostuneita ympäristöasioista niin pienten valintojen tasolla kuin suuremmassakin mittakaavassa.

Koska ilmastonmuutos vaikuttaa erityisesti tulevaisuudessa, on luonnollista, että nuoret siihen haluavat vaikuttaa. Kuitenkaan muutosta ei voida saada yksin aikaan.

Maaliskuussa Kemin lyseon lukion opiskelijat yhdessä Kemin muiden koulujen ja koko muun Suomen kanssa osallistuivat kansainväliseen ilmastolakkoon.

Ilmastolakon periaatteena oli vaatia päättäjiä tekemään yhä rohkeampia päätöksiä ilmastonmuutoksen hidastamiseksi, jotta maapallomme säilyisi elinkelpoisena tulevillekin sukupolville. Päivän ohjelmaan kuului mielenosoitusmarssille osallistuminen ja kaupungin päättäjille adressin luovuttaminen.

Päivä oli kolea ja taivaalta satoi räntää, mutta innokkaimmat opiskelijat lähtivät siitä huolimatta marssille mukaan. Ihmiset kulkivat erilaiset kyltit käsissään pitkin Kemin katuja tärkeän asian puolesta. Marssilla oli hienoa myös nähdä se, kuinka moni Kemin koululainen halusi osoittaa mieltään tärkeän asian puolesta.

Ideointia, uutta oppia ja vihersmoothieta

Huhtikuussa Kemin lyseon lukion opiskelijoille järjestettiin Vihreä ja kestävä Kemi -hankkeen tiimoilta learning café eli oppimiskahvila.

Oppimiskahvilassa joukko opiskelijoita pääsi kertomaan omia ideoita ja näkemyksiä siitä, kuinka kotikaupunkimme Kemi voisi yhä enemmän hidastaa ilmastonmuutosta omilla toimillaan ja luoda näin kestävämpää kaupunkia ja elinkelpoisempaa maapalloa.

Ideoinnin ohessa osallistujat saivat myös nauttia hävikkiruoasta valmistetuista vihersmoothieista.

Oppimiskahvilassa kerätyt ideat säilytettiin, ja ideoita yritetään parhaan mukaan viedä eteenpäin, jopa toteutukseen asti. Ilmastolakon adressit on puolestaan toimitettu suoraan kaupunkimme päättäjille. Erilaiset mielenilmaukset ja työpajat ovat loistavia paikkoja saada lukiolaisten ääni kuuluviin, ja kuluneena vuonna vaikuttamisen paikkoja onkin ollut jo useita.

LUKIOLAISTEN IDEOITA KESTÄVÄMPÄÄN KEMIIN

- kasvisruoan osuuden lisääminen muun muassa kouluruokailuissa
- toimivammat julkiset liikenneyhteydet
- lajittelun kehittäminen
- hävikkiruoan hyödyntäminen
- uudet kokeilut, kuten hyönteisravinnon käyttäminen ja pölyttäjistä huolehtiminen esimerkiksi perhosbaarien avulla

Muovipakkausten keräysastian omalle pihalle tai taloyhtiössä

Karikadulla Rytikarissa asuva Liisa Viljas on erittäin tyytyväinen siihen, että jätekatoksessa on kesästä asti voinut kierrättää myös muovipakkauksia..

TEKSTI TEIJA LAURINOLLI
KUVAT NINA SUSI

Mitä jätelajiketta teillä kertyy kaikkein eniten? Vastaus on valitettavasti hyvin usein muovi, vaikka kaupassa sitä kuinka yrittäisi välttää. Muovipakkauksia ei ole Kemissä pakko kuljettaa ekopisteiden puristimiin markettien pihalle. Kaikkie ivät vielä tiedä, että keräysastian voi näet omakotialueellakin saada portinpieleen. Kuluissa säästää, jos lyöttäytyy naapurin kanssa kimppaan.

Heikki Taanilan mielestä kierrätys ei ole eikä sen pidä olla hankalaa.

– Oulussa asuessa totuin siihen, että muovipakkausten kierrätys on järjestetty hyvin. Jätemääräykset edellyttävät siellä, että taloyhtiöissä on myös muoville keräysastia.

Viime keväänä Heikki Taanila muutti perheineen takaisin Kemiin. Toimelias mies ei jäänyt harmittelemaan kierrätyksen puutteita vaan marssi Esa ja Pojat -yhtiön toimipisteenjohtajan **Esa Pekkalan** puheille. Nyt Taanilaa kutsutaan jo muovimieheksi. Virallisesti hän on projektipäällikkö.

– Kemihän on aivan huikea paikka kierrätyksen kannalta. Pinta-alaltaan kätevän kompaktissa kaupungissa on helppo kerätä myös isojen teollisuuden ja kaupan toimijoiden sekä sairaalan hyötyjäte.

Sama koskee kotitalouksia. Siitä huolimatta omakotialueilla tai taloyhtiöiden jätekatoksissa ei ole juuri muovinkeräysastioita. Taanilan mukaan isännöitsijöiden vain pitäisi tuoda asia taloyhtiöiden hallituksiin ja naapureiden hankkiutua yhteistyöhön.

– Lähden mielelläni konsultiksi jätekatoksia järjestelemään. Keräysastiat ovat usein vanhentuneita ja jopa rikkinäisiä. Katoksen kunto vaikuttaa kierrätysintoon.

– Kemissä muuten saa biojäteastiankin omalle pihalle, hän vinkkaa.

ENSIN muovinkeräykseen piti koota kriittinen massa. Auton ei kannata ajella muutamaa astiaa tyhjentämässä.

Niinpä Heikki Taanila polkaisi yhdessä Esa Pekkalan kanssa pystyyn kokeilun: Ilmai-

saa myös katokseen

set astiat kerrostaloihin Rytikariin, Sotisaaren omakotialueelle sekä Kyllikinraitin rivitaloihin Tervaharjulle!
– Kolmen kuukauden kokeilu alkoi heinäkuun alussa. Sitä jatkettiin lokakuun loppuun. Esa ja Pojat on rahoittanut kokeilun itse ilman mitään tukia. Mukana on yli kymmenen taloyhtiötä.
Asuinalueilla on eroja. Heikki Taanila on huomannut, että Ajos, Hepola, Rytikari ja Sotisaari ovat yhteisöllisiä, kun taas Taanilan kotikulmilla Syväkankaalla ei kaikkia naapureita välttämättä tunneta.
– Sotisaaressa on oma kyläyhdistys, kätevä organisaatio ja tiedotuskanava jo valmiina.

KOKEILUN rinnalla muovinkeräysasiakkaiden määrä kasvaa jatkuvasti Kemissä ja ympäristökunnissa. Taanila on jakanut tiedotteita, ja vähitellen sana alkanut kulkea.
– Syyskuun alussa meillä oli jo yli sata kohdetta, joista haemme muovin. Joka viikko tulee lisää. Kolmen vuoden kuluttua olemme jo aivan eri tilanteessa, Taanila uskoo.
– Esan ja Poikien nettisivujen kautta voi tilata ja ostaa palveluja. Minut tavoittaa puhelinnumerosta 0400 820690 sekä sähköpostiosoitteesta info@jylha.fi.
240-litraisesta astiasta yhtiö perii kertaluonteisen 50 euron maksun. Tämänkokoisen astian tyhjennyksestä veloitetaan 3 euroa kerralta, paitsi metallin ja lasin hausta 5 euroa.

MUOVIPAKKAUKSET

Kierrätykseen kelpaavat tyhjät, puhtaat ja kuivat pakkaukset, joissa on ollut esimerkiksi elintarvikkeita tai pesuaineita. Korkit, kannet ja pumput pitää irrottaa, jos ne ovat eri muovia kuin muu pakkaus.

PVC-muovi (tunnus 03) ei kuulu keräykseen, eivät myöskään vaarallisten aineiden jäämiä kuten moottoriöljyä sisältävät pakkaukset.

TIESITKÖ? Sipsi- ja kahvipussit ovat enimmäkseen muovia, joten ne kuuluvat muovipakkauskeräykseen!

Tiedotteita ja muovipakkausjätteen keräysastia Karikadulla Rytikarissa, yhdellä kolmesta kokeilualueesta. Kokeilun rinnalla muovinkeräysasiakkaiden määrä kasvaa jatkuvasti.

Mira Parpala ja Jaakko Pesonen Syväkankaan koulun keittiöstä kertovat, että biojätettä kertyy kaikkein eniten, muita jätelajikkeita selvästi vähemmän. Koululla on muovinkeräysastia.

Jesse Innanen tyhjentää Taanilan muovijäteastian. Heikki Taanilan perheellä ja naapurilla on yhteiset lajitteluastiat, joihin kertyy jätettä kolmelta aikuiselta, yhdeltä lapselta sekä kahdelta mopsilta.

Stina Bergman ilmoittaa tuoreen gluteenittoman leivän saapumisesta somessa. "Ensimmäinen kriteeri ostoissani on, että tuote maistuu hyvältä."

TEKSTI TEIJA LAURINOLLI | KUVAT NINA SUSI

Harvinaista herkkua Valtakadulla

Täysin gluteenittomia kauppoja on Suomessa vähän, jos ollenkaan. Kemin Valtakadulle sellainen ilmestyi vuosi sitten syyskuussa. Yrittäjä Stina Bergmanin Lahjan Paikka on kerännyt jo vakioasiakkaita Oulua, Rovaniemeä ja Haaparantaa myöten.

Miksi gluteenittomiin elintarvikkeisiin keskittynyt myymälä ja miksi juuri Kemiin?

– Ihmisillä on paljon ruoansulatukseen liittyviä ongelmia, ja gluteeniton ruokavalio yleistyy. Minulla on 21 vuoden yritysmyyntikokemus tuotteistani sekä ennen muuta rakkaus lajiin eli ruoanlaittoon ja ruokaan, kertoo **Stina Bergman**.

Kemiin turkulaisella yrittäjällä ei ollut entuudestaan siteitä.

– Muutin Meri-Lappiin viitisen vuotta sitten. Ensin asuin kaksi vuotta Tervolassa, sitten kaksi Simossa. Vuosi sitten muutin näiden väliin Kemiin. Työ on tuonut minut pohjoiseen.

Stina Bergman halusi asettua aloilleen jatkuvan reissaamisen sijaan.

– Kiersin Suomea suunnittelemassa yrityksille syötävän hyviä lahjapakkauksia yritysten omilla väreillä, logoilla ja tervehdysteksteillä.

VALTAKADUN liikkeen kauppa käy Bergmanin mukaan koko ajan paremmin. Yhdistykset ja kaveriporukatkin ovat myymälän löytäneet yksityisiin maistiaistilaisuuksiin.

– Maustemaailma on kaiken ydin. Kuivatut kastike-, dippi-, keitto- ja pata-ainekset ovat myös hyvin suosittuja.

Lahjan Paikasta saa teetä, kahvia, makeisia, leivonnaisia, jauhoja, pastaa, hiutaleita, myslejä, ravintolisiä, ateriakorvikkeita ja jopa tuoresipsejä.

Suurin osa tuotteista on laktoosittomia ja maidottomia.

– Laatu, kotimaisuus ja lähituotanto ovat minulle tärkeitä. Kun valitsen tuotteita myyntiin, ensimmäinen kriteeri on hyvä maku.

– Elintarvikkeet eivät saa sisältää aromivahventeita tai turhia lisäaineita. Raaka-aineiden puhtaudella on merkitystä.

KIVIJALKAUPAN perustaminen toi hyllyille keittiövälineet ja lahjatavarat sekä uudeksi foorumiksi verkon.

– Nyt minulla on varastotilaa. Verkkokauppa on tosin vielä aika lapsen kengissä.

– Jottei yritysmyynti jää kokonaan oman onnensa nojaan, lähden pian taas kiertämään. Myymälään on jo palkattu työntekijä, Bergman kertoo.

Lahjan Paikka on toimittanut Kemin kaupungillekin ostajan logolla varustettuja lahjatuotteita.

– Olemme mukana myös Kemi Card -sovelluksessa.

TEKSTI TIMO HIETALA | KUVA 1960-LUVUN POSTIKORTTI/TIMO HIETALA

Kemiläistä elämää 1960-luvulta tähän päivään

Kemistä löytyy edustaja kaikille Suomessa käytetyille rakennustyyleille. Kesällä Kemi herää eloon: puistojen ja puistokatujen kaupunki on oikeasti vihreä.

Kemi kasvoi 1960-luvulla kerrostalojen kaupungiksi. Sauvosaaren kantakaupungin vanhat puurakennukset vaihtuivat nykyaikaisiin kerrostaloihin. Vanhaa onneksi myös säästyi, jopa pala alkuperäisintä Kemiä Kauppakadun satamanpuoleisessa päässä. Pruntsi, Jänkälä ja Penttilä.

Kemiläiset haluavat säilyttää vanhaa. Lähinnä yksityiset ovatkin pelastaneet esimerkiksi Junneliuksen, Pitzenin ja Skipparin talot.

Niin sanottu Puukemi on 1920-luvulla kaavoitettua Huhan metsän aluetta, joka sekin tuo monimuotoisuutta Kemin nykyiseen katukuvaan. Sanotaan, että nykyisessä Kemissä löytyy edustaja kaikille Suomessa käytetyille rakennustyyleille.

Kemi on monimuotoinen kaupunki ja koti kemiläisille. Kemissä asutaankin nykyisin monipuolisemmin kuin koskaan: vanhoissa omakotitaloissa, kerrostaloissa, luhtitaloissa, rivitaloissa, uusissa kerrostaloissa. Uusia asuinalueita syntyy edelleen, kuten esimerkiksi Nauska ja Junko.

1960-luvun kuluessa kaupunki laajensi vesijohto- ja viemäriverkostoaan myös esikaupunkialueiden koteihin. Ja saatiinhan se vesijohto lopulta sinne Järppiinkin.

Kemiläiskoteja ryhdyttiin 1980-luvulla enenemässä määrin myös lämmittämään puun sijaan öljyllä ja sähköllä. Enää ei kerrostalojen pihoille tullut poikasten riemuksi halkorekkaa eikä halkoja enää heitelty talon kellarin varastoon, sinne pimeään syöveriin, jonka metallikansi nojasi talon seinään avattuna. Itse muistan halkojen tulon lapsuudesta postilaisten talossa. Se oli jännä päivä talon lapsille.

Halkovarastojen sijaan kerrostalojen seiniin ilmaantuivat öljyputkien päät. Kemissä otettiin vuonna 1975 käyttöön kaukolämpötekniikka, ja kaukolämpö on kehittynyt merkittäväksi lämmitystavaksi.

Viemäriverkosto johdettiin ennen Peurasaaren jäteveden puhdistamon valmistumista Kemissäkin mereen.

Runkoviemärin pää oli eteläpuolella meressä lähellä kaupungin pesutupaa. Vieressä oli yleinen uimaranta pesulan ja kaupungin varaston välissä.

1970-luvulta on luonnonsuojelu muuttunut marginaalista valtavirraksi, ja Kemissäkin ovat vain muistoissa 1970-luvun uimavedet ja autojen päälle Pajusaaressa satanut valkoinen pöly. Onneksi niin.

Nykyinen Kemi haluaa olla vihreä ja siihen on hyviä mahdollisuuksia. Kemi on puhtaampi kaupunki asua kuin koskaan. Kesällä Kemi herää eloon ja vihreät puistokadut ja puistot näyttävät sen toteen – Kemi on oikeasti vihreä kaupunki.

Taidetta ja seikkailua

Kemin Lastenkulttuurikeskuksen syyskausi on pyörähtänyt käyntiin. Keskiviikon avoin taidetoiminta on jälleen kerännyt runsaasti väkeä. Avoimella taidetoiminnalla on pitkät perinteet Kemissä.

TEKSTI OUTI HYVÖNEN
KUVAT NINA SUSI

Lastenkulttuurikeskus panostaa tarjontaansa juuri kotona oleville lapsille ja perheille. Avointa taidetoimintaa ja lauantaipajoja kiitellään kovasti.
Lauantaipajoihin voivat osallistua ne lapset, jotka eivät pääse enää avoimeen taidetoimintaan. Toimintateemat vaihtuvat viikoittain. Pajojen tavoitteena on tutustuttaa lapset monipuoliseen taiteen tekemiseen ja kokeiluun turvallisesti aikuisen seurassa. Toiminnalla tuetaan lapsen taiteellista toimijuutta, lasta kuunnellaan ja hänen tuotoksiaan arvostetaan.

VAUVOJEN värikylpypajat toteutetaan jaksoissa vuoden ympäri, ja ryhmät täyttyvät yleensä heti. Värikylpy on iloista yhdessä tekemistä, jossa vauva on keskipisteenä, toiminnan tavoitteena on tukea lapsen ja vanhemman vuorovaikutusta. Valtakunnallisena vauvanpäivänä 27.9. kokeiltiin vauvasirkusta, mikä on uutta Kemissä.
Suosittu vauvakerho kokoontuu maanantaisin lastenkulttuurikeskuksen tiloissa, kerho on Toivola-Luotolan, MLL:n ja kaupungin yhdessä järjestämä. Erilaisten tapahtumien tuottaminen on myös keskeinen osa Lastenkulttuurikeskuksen toimintaa. Suosituimpia tapahtumia ovat Elohiiri -lastenviikko kesällä ja LokaTube -tapahtuma syksyllä.

TARJONTAA on myös kouluille ja päivähoidolle. Kemin kaupungin kulttuurikasvatussuunnitelmaan on kirjattu koululuokille muun muassa Arkeologian viikko viidensille luokille yhteistyössä historiallisen museon kanssa sekä päivähoidolle esimerkiksi joulupajat ja kevään toiminnalliset satuseikkailut. Seikkailuissa korostuu lasten itsensä luoma kulttuuri, joka perustuu esimerkiksi leikkiin. Tiistaisin koululuokilla on myös mahdollisuus tulla taiteilemaan Lastenkulttuurikeskukseen.

SARJAKUVATOIMINTA on ollut yksi painopistealue, ja opetusta onkin viety kouluille ja järjestetetty erilaisia kursseja aina resurssien mukaan. Lasten ja nuorten valtakunnallinen sarjakuvakilpailu on järjestetty jo vuosien ajan.
Lastenkulttuurikeskus on järjestänyt taidetoimintaa ja tapahtumia vuodesta 2006 lähtien lapsiperheille ja alle 18-vuotiaille nuorille. Opetusministeriö tukee toimintaa vuosittain.
Keskuksessa työskentelee kaksi vakituista työntekijää ja vaihteleva määrä harjoittelijoita.
Toiminnan keskeisiä periaatteita ovat laatu, tasa-arvo, lapsilähtöisyys ja taide. Lastenkulttuuripalveluiden yksi tärkeä tehtävä onkin edistää ja tukea lasten omaa kulttuuria. Myös erilaiset erityisryhmät näkyvät lastenkulttuurikeskuksen arjessa ja Lastenkulttuurikeskus onkin mukana kaupungin ILMI-hankkeessa.

Veljekset Väinö, 3 v., ja Veikka, 5 v., Aurala. Äiti nosti Veikan hevosen selkään.

Noora Nuutinen-Leminen (takana vas.) ja Jenni Kurki

saapuivat lapsineen Lastenkulttuurikeskukseen ensimmäistä kertaa, kavereiden suosituksesta. Etualalla Netta Leminen ja Veikka Aurala. Jenni Kurjen sylissä Edvin-vauva.

Virve Piittinen ja Eemeli, 4 v., ovat Lastenkulttuurikeskuksen vakiokävijöitä. Vasemmalla Mikko Räsänen tyttärensä Oonan, 5 v., kanssa. Pikkukuvassa Eemelin tekemä "Ötökkä ja sen koti".

LASTENKULTTUURIKESKUS on Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton jäsen. Liiton muodostavat jäsenkeskukset ympäri maan, jotka ovat toimineet verkostomaisesti yhteistyössä vuodesta 2003 alkaen. Lastenkulttuurikeskusten moninaisen osaamisen pohjalta on koottu Lastenkulttuurin laatukäsikirja.

Laatukäsikirja on avuksi kaikille niille, jotka haluavat tehdä laadukasta lastenkulttuuria omassa työssään kulttuurin ja kasvatuksen kentällä. Verkostomainen toiminta mahdollistaa osaamisen jakamisen, yhdessä tekemisen ja vaikuttamisen kulttuuripolitiikan alalla.

Taiteiden yössä järjestäjillä on tapana pukeutua teeman mukaisesti. Mirja Pesonen (vas.), Venla Kakko ja Jon Sebastian Säkkinen syksyllä 2018.

TEKSTI JA KUVA VENLA KAKKO

Spektaakkelimainen Taiteiden yö!

Ohjelmisto on jälleen huikea. Esiintyjiä on mukana satoja. Kemin Taiteiden yö järjestetään joka vuosi lokakuun viimeisenä lauantaina. Tänä syksynä päivämäärä on 26.10. Tapahtumat ovat pääosin ilmaisia.

Taiteiden yön aloittaa kuvataiteilija **Liisa Rautiaisen** muistoseminaari kulttuurikeskuksessa. Kirjasto ja museot ovat avoinna iltayhdeksään. Vaikutu **Tuomas Korkalon** väreillä ja muodoilla leikittelevistä teoksista taidemuseossa ja näe viimeisimmät tutkimustulokset Pyhän Mikaelin kirkon Rungius-muumiosta historiallisessa museossa. Tsekkaa myös kabinetin, lehtilukusalin ja kirjaston näyttelyt. Aulassa voit tutustua taiteilijoihin ja heidän tuotantoonsa Kemin kuvataiteilijat ry:n taidebasaarissa.

LAPSIA odottavat nalle- ja keppihepatohtorin vastaanotto sekä leikkiajoneuvojen katsastuskonttori aamupäivällä kaupunginkirjastossa. Järjestelyissä on mukana kaupunginteatteri.
Lastenkulttuurikeskuksen avoin taidetyöpaja alkaa Sauvotalossa kello 12, ja lastenteatterinäytös *Viirun ja Pesosen joulu* Tullimakasiinissa kello 14. Lapin ammattikorkeakoulun opiskelijat järjestävät puuhaa lapsille kulttuurikeskuksessa. Syväkankaan koulussa liikuttaa Temppulauantai, Mannerheimin lastensuojeluliiton ja Luotolan nuorten luotsaama.

MUSIIKKISPEKTAAKKELISSA kulttuurikeskuksessa esiintyvät muun muassa Pohjan mieslaulajat, lauluyhtye Ajan Laulu, mandoliiniorkesteri Remolo, Syke-kuoro, lauluyhtye Haaparanta–Tornio sekä Sateenkaariorkesteri. Countrytanssi-shown esittävät Meri-Lapin Countryn tanssijat yhdessä bändinsä kanssa. Melymbrosia-biisintekijäduolta sekä herkältä tulkitsijalta **Kaisla Huoviselta** kuullaan esiintyjien omaa tuotantoa.
Supersuositussa tanssispektaakkelissa nähdään jälleen hurmaavia esityksiä taidemuseossa. Mukana ovat tanssikoulu Stage, Kivalo-opiston tanssiryhmät, Lady Akat, Senioritanssijat, sambaryhmä La Fuente, itämaisen tanssin ryhmä Zahor ja MuMMoT RC -tanssiryhmä. Ohjelmassa on myös **Nana Partasen** soolotanssi.
Päivän aikana yleisöensi-iltansa saavat **Juho Tuovilan** ohjaama *Kemi 150* -lyhytelokuva kulttuurikeskuksessa sekä **Harri Haapakankaan** Kemissä kuvattu *Some Kind of Plunder* -lyhytelokuva Kinopirtissä. Elokuvissa nähdään *Zombieland* ja *Täydellinen joulu* ja Pirtissä kaupunginteatterin komedia *Älä pukeudu päivälliselle*.

NUORTEN bändispektaakkelissa kulttuurikeskuksessa ovat mukana Kemin Rock Academy Finland sekä **Juulia Ensalo** & band. Illalla kuullaan muun muassa Rob the Dog -duoa sekä trubaduuri **Ari Viitalaa**. Ankkurissa Meri-Lapin soulääni **Ronald Berg** on solistina Rocca's Rythm 'n' Blues Revue:ssä ja Rock Bar & Grill 82:ssa nostattaa tunnelmaa Mr-X-bändi. Illan kovin kiinnitys on legendaarinen **Pelle Miljoona** Ramonassa. Taiteiden yön jamit feat. Houseband pidetään Poltteessa, jossa sitä ennen lavalle nousee trubaduuri **Aleksi Viitala**. Livemusiikkia kuullaan myös Hertassa, Kukossa, Chilloutissa sekä Gringossa.
Koko ohjelmisto: kemi.fi/taiteidenyo sekä tapahtuman facebook-sivut.

Kemin syksyä 2019

TEATTERIA

Älä pukeudu päivälliselle - Marc Camolettin farssi, Kemin Pirtti, ensi-ilta 13.9.2019
Voitto kotiin - Oliver Bukowskin musta komedia, Kemin Pirtti, ensi-ilta 5.10.2019
Viirun ja Pesosen joulu - Lars Nordqvistin ihana koko perheen näytelmä, Tullimakasiini, ensi-ilta 25.10.2019
To 17.10, to 21.11, to 19.12, to 16.1 Improklubi, Rock Bar & Grill 82, vapaa pääsy
(Esitysajat teatterin nettisivulta www.keminteatteri.fi sekä lippukassalta (016) 258 232)

KIRJASTON TAPAHTUMIA

Maanantaisin klo 17-18 Taidetreffit
Tiistaisin klo 12-14 Digiopastajat
Maanantaisin ja torstaisin klo 17.30-18.30 Lukukoira
Pe 18.10. klo 11.30-17.00 Sukukansapäivä
To 7.11. klo 17.30 Novellikoukku
Ti 12.11. klo 17-18 Kirjailijavieras Virpi Hämeen-Anttila
Ti 12.12. klo 17.30 Novellikoukku

NUORILLE

La 19.10. klo 15-17 LokaTube, Sauvotalo
La 26.10. Taiteiden yö, PopUp nuokku, Kulttuurikeskus
To 31.10. Halloween Disco alakoululaisille, Takitsun nuorisotila
La 23.11. Lasten Kemi 150v. juhlat, Sauvotalo
Pe 6.12. Nuorisotilat auki, itsenäisyyspäivän juhla, Takitsun nuorisotila
Pe-la 20.-21.12. Nuorten pikkujoulut, Argos ja Takitsun nuorisotila
Ma-ti 30.-31.12. Nuorten uudenvuoden Lanit, Takitsun nuorisotila
(Lisätietoa ja tarkemmat aikataulut Kemin nuorisotyön sekä Puuhapakun Facebookista ja Instagramista)

LAPSILLE

Maanantaisin klo 10-12 Vauvakerho, Lastenkulttuurikeskus
Tiistaisin klo 9-11 Taidepajat koululuokille, Lastenkulttuurikeskus
Keskiviikkoisin klo 10-12 Avoin taidetoiminta, Lastenkulttuurikeskus
Torstaisin klo 10-11 Vauvojen värikylpy, Lastenkulttuurikeskus
Pe 18.10. klo 10-13 Satupäivä teatterilla, Tullimakasiini
La 19.10. klo 15-17 LokaTube, Sauvotalo
La 26.10. klo 12-15 Lauantaipaja: Halloween, Lastenkulttuurikeskus
La 26.10. klo 10.30-13.30 Nalle- ja keppiheppatohtori sekä leikkiajoneuvojen katsastuskonttori, Kirjaston lastenosasto
La 26.10. klo 16.00-17.30 Temppulauantai (Toivola-Luotola ja MLL), Syväkankaan koulu
La 23.11. klo 12-15 Lauantaipaja: Ekokassin painanta, Lastenkulttuurikeskus
Pe 6.12. klo 10-12 Lasten itsenäisyyspäivän juhla, Lastenkulttuurikeskus
La 14.12. klo 12-15 Lauantaipaja: Joulu, Lastenkulttuurikeskus

NÄYTTELYITÄ

31.10. asti: Tuula Lokka, Kirjasta taiteeksi, Kemin kirjasto
10.11. asti: Tuomas Korkalo - ZAUM, Kemin taidemuseo
16.11.2019-12.1.2020 Daniel Nagy, Hanna Oinonen - Vanitas, Kemin taidemuseo
1.12. asti: Rungius, kirkkoon haudattu, Kemin historiallinen museo
10.12.2019 - 1.3.2020 Kemin kirjasto 140 vuotta, Kemin historiallinen museo
Lokakuun ajan: Kemin kuvataiteilijat, kuukauden taiteilija, Tuomo Kivelä, Kirjaston Stage
Marraskuun ajan: Kemin kuvataiteilijat, kuukauden taiteilija, Pirkko Kamppikoski-Kemppainen, Kirjaston Stage
Joulukuun ajan: Eija Junno-Pihlaisen "Prinsessa vilkutus" -näyttely, Kirjaston Stage
Jalokivigalleria ja Sarjakuvanäyttely, Rantabulevardi 2

MUSIIKKIA

Pe 18.10. Rock Academy Klubi-ilta, RockBar & Grill 82
Ma 21.10. klo 19 Suomalaisen laulun ilta, Kulttuurikeskus, iso auditorio
La 26.10. Taiteiden yön musiikki- ja bändi-spektaakkelit
Ti 29.10. klo 19 Musiikkiopiston oppilasilta, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
La 2.11. klo 16 Bachia kynttilänvalossa, Peurasaaren kappeli
Ti 5.11. klo 18 Musiikkiopiston oppilasilta, Kirjaston Stage
Ke 6.11. klo 18 Musiikkiopiston popparilaulajien konsertti, Cafe Hertta
Ke 6.11. klo 19 Ranskalaisen musiikin ilta, Veitsiluodon työväentalo
Pe 8.11. klo 18 Musiikkiopiston opettajien konsertti, Kulttuurikeskus, iso auditorio
Ti 12.11. klo 19 Musiikkiopiston oppilasilta, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
Pe 15.11. Rock Academy Klubi-ilta, RockBar & Grill 82
Ti 19.11. klo 17.30 & 18.30 Muskarikonsertit, Meri-Lapin musiikkiopisto, Sointu-sali
Su 24.11. klo 19 Joulu - Ninni Poijärvi & Tommi Kalenius, Veitsiluodon kirkko ja seurakuntasali
Ma 25.11. klo 18 Musiikkiopiston pianistien ilta, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
Ti 26.11. klo 18 Musiikkiopiston viulistien ilta, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
La 30.11. klo 19 Erja Lyytinen & Friends: Blue Christmas, Sauvosali
Ti 3.12. klo 19 Musiikkiopiston oppilasilta, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
Su 8.12. klo 18 Kemin kuninkaallisten hyväntekeväisyysjoulukonsertti, Kemin kirkko
Ma 9.12. klo 18 Musiikkiopiston puhaltajien joulusoitto, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
Ti 10.12. klo 19 Christmas Jazz, Paattionlehdon kappeli
Ti 10.12. klo 19 Musiikkiopiston sellistien ilta, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
To 12.12. klo18 Musiikkiopiston kanteleiden joulusoitto, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
Ma 16.12. klo 19 Joulukonsertti - Paula Koivuniemi, Seppo Ruohonen ja Jouni Somero, Kemin kirkko
Ti 17.12. klo 19 Musiikkiopiston laulajien joulukonsertti, Kulttuurikeskus, Sointu-sali
To 19.12. klo 19 Musiikkiopiston popparikonsertti, Kulttuurikeskus, iso auditorio

MUITA TAPAHTUMIA

Torstaisin klo 18-21Tanssikurssit Rytikarin työväentalo
La 26.10. Taiteiden yön tapahtumat ja tanssi-spektaakkelit Kemin kulttuurikeskuksessa ja muualla kaupungissa
La 26.10. klo 10-13 Liisa Rautiainen 100 vuotta -seminaari, Kemin kulttuurikeskus
La 26.10. klo 14 Koko perheen hyväntekeväisyystapahtuma, Kemin Into ja Tornion baletti, Tervahalli
To 31.10. klo 18 Uuden eurooppalaisen elokuvan viikonloppu, Widows, Kinopirtti
Pe 1.11. klo 16 & klo 18 Uuden Eurooppalaisen elokuvan viikonloppu, Cold War & Kapernaum - Kaaoksen lapset, Kinopirtti
La 2.11. klo 13.45 & klo 16 & klo 20.15 Uuden eurooppalaisen elokuvan viikonloppu, Nuoren naisen muotokuva & Inna de Yard & System Crasher, Kinopirtti
Su 3.11. klo 14 & 15.50 & 20.15 Uuden eurooppalaisen elokuvan viikonloppu, Aatos ja Amine & The Place - Jokainen haluaa jotain & Amatöörit, Kinopirtti
To 7.11. klo 17 Lyhtykulkue Kemikammarista Kulttuurikeskukseen
La 16.11. klo 15-23 150 Fest, isot juhlat kaikelle kansalle, Tervahalli
La 23.11. klo 10-19 Koko Kemin joulunavaus
La 23.11. klo 12-16 Lapsen Kemi 150 -lapsen oikeuksien päivän juhla, Sauvotalo
Pe 6.12. klo 13 Kaupungin itsenäisyyspäiväjuhla, Tervahalli

Muutokset mahdollisia. Lisätietoa tapahtumista ja muut tapahtumat löydät Kemin kaupungin tapahtumakalenterista www.kemi.fi/tapahtumat.

Kuva: Tiina Laukkanen

Briefly in English

In March 2019 the City of Kemi was granted ISO 14001:2015 environmental certificate as the second municipality in Finland. Sustainable thinking is reaching more and more activities of the everyday life of the Kemi citizens.
For example, the Green and Sustainable Kemi -project has organized Learning Cafés for students in the upper comprehensive schools and in the upper secondary school Kemin lyseon lukio.
Photo: Leevi Karinti, Otso Kolehmainen and Ida-Linda Koivuaho participated the learning café in the Karihaara upper comprehensive school.
Recycling of plastic packaging waste in Kemi is now easier than before. It is possible to get a container near one´s home. Earlier you had to take your plastic waste to one of the two recycling points.
More information: www.kemi.fi/english/green-and-sustainable-kemi/

Welcome to the Children's Cultural Center in Sauvotalo!

Are you interested in colour baths for babies? Comics for a little bit older children? Visual art in general? Welcome to the Children´s Cultural Center in Kemi! The center was founded in 2006 and is located in Sauvotalo beside the street Valtakatu.
Photo: Jenni Kurki with her baby boy Edvin Kurki & Noora Nuutinen-Leminen with her daughter Netta Leminen, for the first time visiting the center. "Very nice! We shall come again", say Jenni and Noora.

The Night of the Arts has an amazing programme, once again

The Night of the Arts on the 26th of October will once again transform Kemi into a stage for tens of cultural events, performances and surprises.
The happening begins in the Cultural Center of Kemi at 10 a.m. with the memorial seminar dedicated to artist Liisa Rautiainen who died last year in the age of 100.
There is something for everybody: children, movie lovers, theatre enthusiasts. Music, dance, exhibitions, art bazaar.
Photo: Mirja Pesonen, Venla Kakko and Jon Sebastian Säkkinen, organizers of the happening 2018.
More information: www.kemi.fi/taiteidenyo

Gluten free shops are hard to find in Finland – in Kemi we have one

Stina Bergman founded a gluten free shop Lahjan Paikka a year ago. Now she has regular customers in Oulu, Rovaniemi and Haparanda: they are willing to travel more than 100 kilometres to get to the shop in Kemi.
Bergman sells f.ex. tea, coffee, sweets, flour, pasta, flakes, chips, sauce and meal ingredients. Some of her products can be bought also in her web shop. "Founding the shop meant getting room for storage. My web shop is still small but enlargening", she says.